

مدل تطبیقی چالش های اجرایی در پیاده سازی سند چشم انداز

(خلاصه مقاله علمی)

محمد اعرابی^۱

سهم صالحی^۲

سین خدادادی^۳

□ موانع پیاده سازی چشم انداز در ایران:

این مقاله به منظور بررسی موانع اجرای خط‌مشی‌های صنعتی کشور با توجه به نظر خبرگان و تحقیقات انجام شده، تدوین شده و به دنبال شناسایی متغیرها و تنگناهای اصلی اجرای خط‌مشی‌های صنعتی کشور و درجه اولویت و اعتبار آن‌ها و میزان تأثیر ابعاد و مؤلفه‌ها بوده و ضمن آن بر اجرای خط‌مشی‌های صنعتی کشور و تبیین مدل مفهومی تأکید دارد.

خلاصه این تحقیق که با بحث علمی در مورد موانع اجرایی خط‌مشی مدیریت دولتی آغاز می‌شود سه رویکرد برای اجرای خط‌مشی در کشور را مورد تطبیق قرار می‌دهد که عبارتند از: رویکرد بالا به پایین، پایین به بالا و ترکیبی. رویکرد مفروض این تحقیق، رویکرد نخست است. مدل اصلی دسته‌بندی این عوامل در شکل صفحه بعد آمده است:

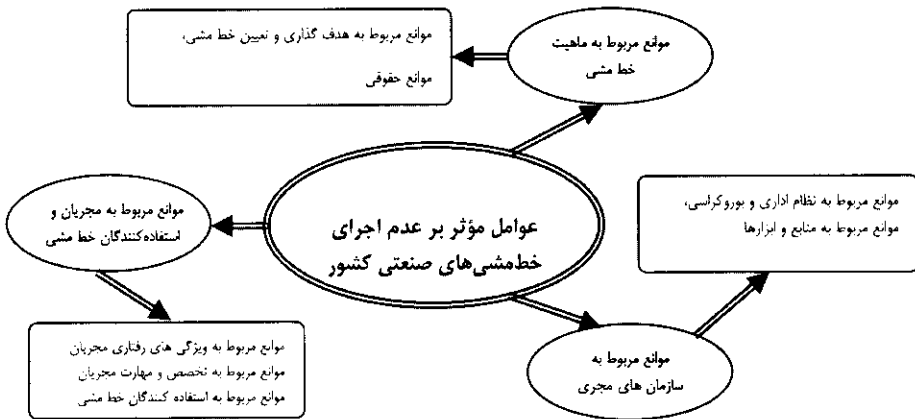
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

^۱ استاد دانشکده مدیریت دانشگاه علامه طباطبائی

^۲ کارشناس ارشد مدیریت بازرگانی

^۳ کارشناس ارشد مدیریت بازرگانی

شکل (۱): موانع اجرای راهبرد از دیدگاه اعرابی و رزقی

در ادامه در هریک از حوزه‌ها به عوامل زیر گروه اشاره شده است.

موانع مربوط به هدف‌گذاری و تعیین خط‌مشی
فقدان خط‌مشی‌ها و سیاست‌های جامع صنعتی
روشن نبودن اهداف
پیش‌بینی نادرست اهداف

کم‌اهمیت تلقی کردن و سطحی نگری
نادیده گرفتن مبانی علمی و فنی

انحرافات ناشی از زد و بندهای سیاسی
فقدان اراده قوی از سوی دولت مردان

مشارکت ندادن مخرجان در تدوین خط‌مشی

□ موانع مربوط به مسائل حقوقی

فقدان مقررات و قوانین مناسب با توسعه صنعتی از ابعاد مالیاتی، مالی و گمرکی
وجود برخی ابهامات در چگونگی جذب سرمایه‌گذاری خارجی
کندی پیشرفت روند خصوصی‌سازی و دولتی باقی‌ماندن صنعت
مراجع متعدد قانون‌گذاری (تصمیم‌گیری)
فقدان قانون رقابت داخلی و کمبود رقابت در بخش صنعت
صدور آرای ضد و نقیض از سوی مراجع قضایی

ناپایداری نسبی قوانین و مقررات اقتصادی اعم از مقررات پولی، بانکی و ...
نداشتن ضمانت اجرا از سوی مراجع حقوقی و قضایی

□ موانع مربوط به ویژگی های رفتاری و شخصیتی مجریان

فقدان اختیار لازم در مجریان
تعبیرات متفاوت مجریان از خط مشی های اعلام شده
طرز تلقی نگرش منفی مجریان نسبت به قابل اجرا بودن خط مشی
ترس از دست دادن شغل و موقعیت سازمانی
عدم احساس مسؤلیت
فقدان نظام انگیزشی کارآمد
عدم آگاهی و درک صحیح دستورها از سوی مجریان

□ موانع مربوط به تخصص و مهارت مجریان

ناکافی بودن دانش و مهارت
عدم تطبیق مسؤلیت های محوله به تخصص و دانش افراد
فقدان تجربه لازم
به روز نبودن معلومات و تجربیات مدیران صنعتی، نسبت به مدیران صنایع
کشورهای پیشرفته
عدم توانایی مجریان در اجرای وظایف محوله
فقدان تعهد و مهارت های رهبری
عدم وجود یک تثبیت کننده و تفهیم کننده

□ موانع مربوط به گروه های هدف و استفاده کنندگان خط مشی

فقدان فرهنگ و باور مردمی و آماده نبودن بستر مناسب
تعارض با اعتقادات و ارزش های جامعه
فقدان اعتماد عمومی به سرمایه گذاری در صنعت
عدم تمایل و علاقه به پذیرش خط مشی
فقدان نظام بازخورد و عدم توجه به واکنش استفاده کنندگان خط مشی

□ موانع مربوط به نظام اداری و بوروکراسی

وجود دستگاه های موازی و مراکز متعدد اجرایی
مشخص نبودن وظایف واحدهای اجرایی در خصوص خط مشی اعلام شده
ساختار اداری متمرکز، خشک و غیرقابل انعطاف
فقدان آموزش های لازم و به موقع جهت آگاهی مجریان
فعال نبودن مراکز تحقیق و توسعه در بخش صنعت
عدم هماهنگی و تعارض مقررات سازمانی با خط مشی های اعلام شده
ناکافی بودن زیرساخت های حقوقی و قضایی سازمان های اجرایی برای حمایت
از خط مشی
ساختار نامناسب واحدهای صنعتی کشور برای حضور در بازار جهانی و
رقابت های بین المللی

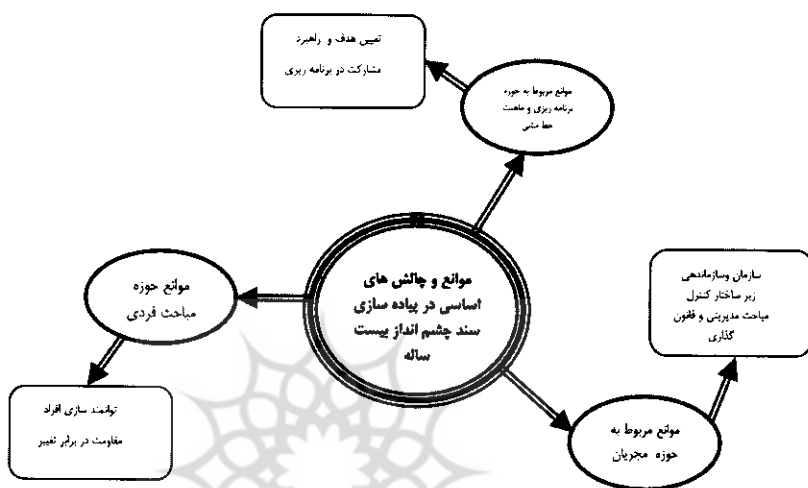
□ شاخص های مربوط به منابع و ابزارهای اجرای خط مشی

انتخاب ابزار نامناسب برای اجرای خط مشی (شامل ابزارهای اجباری مثل قوانین
و مقررات، ابزارهای داوطلبانه مثل فرهنگ سازی و بسترسازی، ابزارهای ترکیبی مثل
رایانه)

عدم به کارگیری روش های صحیح اجرای خط مشی
فرسودگی ماشین آلات در برخی واحدها و گروه های صنعتی
عدم استفاده بهینه از منابع و ظرفیت های موجود
فقدان ضمانت های مالی و اعتباری
عدم تأمین سرمایه و اعتبار لازم
عدم استفاده مناسب از فناوری های پیشرفته و جدید
فقدان شبکه اطلاعاتی کارآمد
عدم اطلاع رسانی شفاف و صحیح از روند اجرای خط مشی
نویسنده در پایان براساس مدل بررسی چالشهای خط مشی گذاری در کشور
مدل تطبیقی خود را بر اساس مدل جانسون و نظریه خود ترسیم می نماید.

شکل (۲): موانع و چالش‌های اساسی در پیاده‌سازی سند چشم‌انداز بیست

ساله

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پښتونستان ګاونډي علوم او مطالعات فرانسې
پرتال جامع علوم انساني